

Sygn. akt V KK 29/13

POSTANOWIENIE

Dnia 12 września 2013 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Andrzej Siuchniński (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Eugeniusz Wildowicz

SSA del. do SN Dariusz Czajkowski

Protokolant Joanna Sałachewicz

przy udziale prokuratora Prokuratury Generalnej Mieczysława Tabora
w sprawie M. G.

o odszkodowanie za niesłuszne tymczasowe aresztowanie

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na rozprawie

w dniu 12 września 2013 r.,

kasacji, wniesionej przez pełnomocnika wnioskodawcy

od wyroku Sądu Apelacyjnego [...]

z dnia 19 października 2012 r.,

zmieniającego wyrok Sądu Okręgowego w J.

z dnia 20 marca 2012 r.,

- 1/ oddala kasację,**
- 2/ kosztami sądowymi postępowania kasacyjnego obciąża wnioskodawcę M. G.**

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w J. wyrokiem z dnia 20 marca 2012 r., oddalił wniosek M. G. o odszkodowanie i zadośćuczynienie za oczywiście niesłuszne tymczasowe aresztowanie, w którym domagał się on zasądzenia od Skarbu Państwa kwoty 22 880 000 złotych.

Od tego wyroku apelację wniósł pełnomocnik wnioskodawcy, podnosząc zarzut błędu w ustaleniach faktycznych i obraży prawa procesowego (art. 7 w zw. z art. 410, art. 424 § 1 pkt 1 k.p.k., art. 322 k.p.k. w zw. z art. 558 k.p.k. i art. 442 §3 k.p.k.).

Sąd Apelacyjny wyrokiem z dnia 19 października 2012 r. zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, że zasądził od Skarbu Państwa na rzecz M.G. **tytułem odszkodowania za oczywiście niesłuszne tymczasowe aresztowanie** kwotę 155 473,13 zł wraz z ustawowymi odsetkami, liczonymi od dnia 19 października 2012 r., oddalając dalej idące żądania.

Od tego wyroku kasację wywiódł pełnomocnik wnioskodawcy, podnosząc zarzuty rażącej obraży następujących przepisów prawa:

1. naruszenia przepisów prawa materialnego, a to art. 552 § 4 k.p.k. w zw. z art. 361 k.c. poprzez błędną jego wykładnię w zakresie pojęcia utraconych korzyści, odmawiającą przypisania tej postaci szkody do sytuacji braku zarobkowania wnioskodawcy w czasie trwania tymczasowego aresztowania; sąd postawił błędną tezę, sprzeczną z faktami ustalonymi w sprawie (kwalifikacje, doświadczenie zawodowe i aktywność zawodowa wnioskodawcy), że wnioskodawca nie zarabkowałby w czasie, w którym przebywał w areszcie;

2. naruszenia przepisów prawa procesowego, mającego istotny wpływ na wynik sprawy, a mianowicie:

- art. 433 § 2 k.p.k. w zw. z art. 457 § 3 k.p.k. poprzez nierozważenie w ramach kontroli odwoławczej wszystkich zarzutów apelacji, a to zarzutu dot. ustaleń faktycznych w przedmiocie:

a) ugody i jej znaczenia dla rekompensaty szkody wynikającej z tymczasowego aresztowania, skoro dotyczyła umowy która nie weszła w życie z przyczyn niezależnych od stron; ugoda nie rekompensowała dochodów wnioskodawcy, lecz zawarta była w celu uniknięcia ewentualnego sporu sądowego z uwagi na niejasność zapisu umowy i groźbę procesu sądowego i nie miała żadnego związku z zarobkowaniem czy też nie wnioskodawcy w okresie aresztowania,

b) premii za 2001 r. należnej od Z. R. S.A.

c) donacji na rzecz Placówki Oświatowej „G. M. ” po 6 października 2002r. tak, jakby ugoda z P. miała obejmować również to świadczenie, podczas gdy obejmowała ona wyłącznie roszczenie z umowy z dnia 10 czerwca 2002 r.

- obraży art. 7 k.p.k. w zw. z art. 457 § 3 k.p.k. poprzez niedokonanie wszechstronnego rozważenia przez Sąd II instancji zebranego materiału dowodowego, przyjęcie jako własnych ustaleń i ocen dowodów poczynionych przez Sąd Okręgowy i w wyniku tego błędne uznanie, że „apelujący lokuje szkodę jedynie w potencjalnych możliwościach zarobkowych” wnioskodawcy, podczas gdy takie definiowanie szkody w postaci *lucrum cessans* jest uprawnione i zgodne z pojęciem tej postaci szkody zaś pozostawanie w zatrudnieniu, czy gwarancja zatrudnienia obejmująca okres tymczasowego aresztowania nie jest warunkiem przyznania odszkodowania;

- obraży art. 410 k.p.k. w zw. z art. 458 k.p.k. poprzez jego niewłaściwe zastosowanie i pominięcie przy analizie i ocenie materiału dowodowego zawartej w zaskarżonym wyroku zeznań świadków A. Ł. oraz L. Z. złożonych na okoliczność możliwości zawodowych wnioskodawcy, jego aktywności zawodowej oraz możliwych do osiągnięcia zarobków;

- obraży art. 170 § 1 pkt 3 k.p.k. w zw. z art. 458 k.p.k. oddalenie wniosku dowodowego o przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego z zakresu „ *headhunters* „ i pominięcie argumentacji tej decyzji procesowej w uzasadnieniu rozstrzygnięcia, podczas gdy dowód ten został zawnioskowany na okoliczność możliwości zawodowych wnioskodawcy i jego wartości jako pracownika na rynku pracy;

- obraży art. 322 k.p.c. w zw. z art. 552 § 4 k.p.k. w zw. z art. 558 k.p.k. poprzez jego niezastosowanie i wadliwe przyjęcie, że wnioskodawca nie wykazał faktu szkody, albowiem lokował ją wyłącznie w „utraconych korzyściach”, które miały wynikać z posiadanych przez niego ponadprzeciętnych kwalifikacji i doświadczenia zawodowego - a więc w możliwościach zarobkowych istniejących jedynie potencjalnie a w konsekwencji bezzasadne pominięcie art. 322 k.p.c., jako odnoszącego się jedynie do ustalania wysokości żądania.

Na podstawie tak sformułowanych zarzutów pełnomocnik wnioskodawcy wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku w punkcie II i uwzględnienie wniosku o

odszkodowanie w całości, ewentualnie uchylenie go w zaskarżonej części oraz przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym.

Prokurator w odpowiedzi na kasację, wniósł o jej oddalenie jako oczywiście bezzasadnej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja nie jest zasadna.

Na wstępie należało zauważyć, że na gruncie poczynionych przez Sąd I instancji ustaleń faktycznych, nie budziło wątpliwości Sądu odwoławczego, że abstrakcyjnie rzecz biorąc wnioskodawca miał możliwość zarobkowania znacznych kwot.

Jednak wykazanie szkody w postaci utraconych korzyści wymaga udowodnienia tak wysokiego stopnia prawdopodobieństwa ich wystąpienia, że zgodnie z zasadami logiki i doświadczenia życiowego, osiągnięcie korzyści majątkowej przez poszkodowanego byłoby pewne, gdyby nie wystąpiło zdarzenie, uniemożliwiające wystąpienie takiego skutku (zob. wyrok SN z 8 listopada 2006 r., II KK 64/06, OSNwSK 2006/1/2112; wyrok SN z dnia 26 stycznia 2005 r., V CK 426/04, LEX nr 147221).

Tym samym, dla stwierdzenia utraconych korzyści w tej postaci konieczne było także wykazanie, że z prawdopodobieństwem graniczącym z pewnością wnioskodawca takie możliwości by realizował, gdyby nie jego tymczasowe aresztowanie. Takich ustaleń nie dokonano, nie wykazał też tego wnioskodawca w toku całego postępowania zaś ocena dowodów w zakresie tej kwestii została zasadnie jako nie nosząca cech dowolności zaaprobowana przez Sąd odwoławczy.

W tym kontekście postrzegając kasacyjny zarzut obrazy art. 170 k.p.k. należy uznać go za chybiony skoro ustalenie okoliczności co do hipotetycznych możliwości zarobkowych (wartości pracownika) nie miało znaczenia dla sprawy o odszkodowanie, w której chodzi o wprawdzie potencjalne, ale realne i – co więcej – niemal pewne oraz konkretne, utracone korzyści majątkowe. Z tego też względu bez znaczenia dla wysokości odszkodowania były, nawet wysokie, kwalifikacje wnioskodawcy i związane z nimi dodatkowe możliwości zarobkowe, które miałyby być ustalone na podstawie zeznań A. Ł. i L. Z. czy *headhunters*. Niczego w kwestii dokonanych in concreto ustaleń faktycznych nie zmienia to, że rzeczywiście,

wykazanie szkody w postaci *lucrum cessans* nie jest warunkowane wykazaniem pozostawania w zatrudnieniu, czy istnienia gwarancji zatrudnienia.

Po prostu, mimo obszernego przytoczenia poglądów judykatury i piśmiennictwa skarżący zdaje się nie zauważać, że w rozpoznawanej sprawie nie chodzi o to, że Sąd odwoławczy wyraził błędny pogląd prawny co do warunków w jakich może nastąpić zasądzenie odszkodowania z tytułu utraconych korzyści. Istota rozstrzygnięcia sprowadzała się bowiem do kwestii ustalenia wysokiego prawdopodobieństwa osiągnięcia korzyści wskazywanych przez wnioskodawcę, co bynajmniej nie dowolnie zostało uznane za niewykazane w świetle art. 6 k.c. Z tego też względu za chybiony należało uznać zarzut obrazy art. 332 k.p.c. w zw. z art. 552 § 4 k.p.k. w zw. z art. 558 k.p.k.

Odnosząc się ponadto do zarzutu wadliwości kontroli instancyjnej należy stwierdzić, że Sąd odwoławczy ustosunkował się do wskazywanych przez skarżącego kwestii faktycznych na s. 11-13 uzasadnienia i przedstawione tam stanowisko uznać należy za trafne i dostatecznie uzasadnione. Jeśli chodzi o ocenę znaczenia ugody z dnia 17 września 2003 r., to niezależnie od celów praktycznych jej zawarcia (uniknięcie procesu) niewątpliwe jest, że wbrew temu, co twierdzi skarżący miała ona związek z zarobkowaniem i w sensie ekonomicznym rekompensowała ona utracone dochody z Z.R. S.A., gwarantowane przez umowę z 12 czerwca 2002 r., przy czym problematyka związana z kwestią premii za 2001 r. należnej od Z. R. S.A. została już w istocie rozstrzygnięta na etapie pierwszego postępowania odwoławczego.

Chybiony jest zarzut w części dotyczącej wyliczeń związanych z darowiznami na rzecz „G. M.”, albowiem darowizny czynione przez Z. R. S.A. stanowiły w sensie ekonomicznym jeden ze składników wynagrodzenia, a to miało być zmienione umową z 10 czerwca 2002 r., gdzie miało ono wynosić bezpośrednio (bez donacji na rzecz ww. podmiotu) minimum 45 000 złotych. Trafnie zatem Sąd odwoławczy uznał, że utracony zarobek w zakresie darowizn powinien być ograniczony jedynie do okresu, którego nie dotyczyła umowa i następująca po niej ugoda.

Pozostała argumentacja skarżącego dotycząca weryfikacji oceny dowodów przez Sąd *ad quem* zmierzała do wykazania hipotetycznych utraconych korzyści

poprzez polemikę z ustaleniami faktycznymi w tym zakresie, co jest niedopuszczalne na etapie postępowania kasacyjnego. Skarżący nie wykazał błędów w rozumowaniu czy pominięciu określonych dowodów w ramach kontroli odwoławczej, a tylko taka argumentacja mogłaby zasługiwać na uwzględnienie w kontekście obrazy art. 410 k.p.k., art. 424 § 1 pkt 1 k.p.k. i art. 457 § 3 k.p.k. w zw. z art. 7 k.p.k.

Mając na uwadze powyższe rozważania, orzeczono jak na wstępie, na podstawie art. 636 § 1 k.p.k. w zw. z art. 518 k.p.k. obciążając wnioskodawcę kosztami sądowymi postępowania kasacyjnego.